

Sociální služba raná péče a Poruchy autistického spektra

Raná péče je službou **sociální prevence** a přesně tak má působit. Může přijmout do péče dítě již v momentě při podezření na určitou diagnózu – jak od lékařů, tak i od rodiče. A to z toho důvodu, že diagnostika PAS, zvláště u hraničních diagnóz, může trvat až jeden rok, což je v životě předškolního dítěte velmi dlouhá doba. Rodiče dítěte se nemusí bát stigmatizace, určitého „nálepkování“, raná péče musí zachovávat **mlčenlivost a diskrétnost**. Raná péče probíhá zejména v přirozeném prostředí dítěte, v jeho rodině, takže si rodina nemusí dělat starosti, jak přijede na smluvený čas do vzdáleného města. Ovšem v případě zájmu rodičů dítěte, může intervence proběhnout v ambulanci organizace. Diskrétnost je zachována také při terénním působení rané péče v místě bydliště dítěte: automobil rané péče nemá z důvodu stigmatizace označení s názvem, a pracovníci nepodávají informace nikomu jinému, než té konkrétní rodině, o účelu své cesty – např. zvědavému sousedovi.

- RANÁ PÉČE pomáhá nejen dítěti, ale celé rodině: rodičům, sourozencům, prarodičům (např. schůzky rodičovských skupin atd.)

RANÁ PÉČE JE BEZPLATNÁ SLUŽBA a pomáhá dětem od narození do 7 let věku, případně do nástupu školní docházky.

Raná péče je nezastupitelným segmentem v péči o ohroženou rodinu a doplňuje segment komplexní péče o sociální složku. Rodina s postiženým dítětem totiž řeší společně problémy z oblasti ZDRAVOTNICKÉ, SOCIÁLNÍ a ŠKOLSKÉ, a to průběžně neustále.

PROSTOR A ČAS na cílenou práci s dítětem a také na vyslechnutí rodinných příslušníků: konkrétní klíčový pracovník dané rodiny má prostor na výše uvedené záležitosti. Doba trvání konzultace může být až 3 hodiny i více – dle potřeby rodiny a možností konkrétního pracoviště rané péče. Frekvence návštěv v rodině se pohybuje v rozmezí: do 14 dnů až 1 měsíce, maximálně však do 3 měsíců – to bývá v případech, kdy je dítě např. už zaintegrované v předškolním zařízení a má tedy určitý typ pravidelné péče. Telefonát či poradenství elektronickou formou je možné kdykoliv dle potřeb rodiny.

Rodina společně si se svým klíčovým pracovníkem (poradcem rané péče) zvolí prioritu, na které chce pracovat (např. sebeobluba dítěte, komunikace, nácviky sociálních dovedností), pak se vytvoří individuální plán pro dítě, který se pravidelně vyhodnocuje a obměňuje.

KONTAKTY NA RANÉ PÉČE PODLE CÍLOVÉ SKUPINY: ne všechny rané péče mají ve své cílové skupině děti s PAS. Ovšem všechny rané péče v určitém regionu o sobě vědí a také ví, která raná péče touto specializací disponuje. Neuděláte tedy chybu, když rodinu odkážete na jakoukoli ranou péči, protože každé pracoviště rané péče má povinnost rodinu odeslat tam ke svým kolegům, kde jí umí pomoci.

Posláním rané péče je provázet rodinu s dítětem postižením do jeho 7 let věku. Dále pak poskytovanou službou podpořit vývoj dítěte a tím **pomáhat vést důstojný a plnohodnotný život celé rodině směřující k jejímu sociálnímu začlenění.**

- Raná péče půjčuje rodině pomůcky pro rozvoj dítěte a také konkrétní odbornou literaturu v dané tématice.

Raná péče **pomáhá s vyřízením Příspěvků na péči a dalších sociálních dávek.**

Obecné cíle rané péče specializující se na děti s PAS

1. Vyhledávání rodin s dětmi raného věku s poruchou autistického spektra.
2. Vhodným posílením nejvíce postižených vývojových oblastí a senzomotorickou stimulací snížit vliv daného postižení.
3. **Napomoci pečujícím osobám získat přehled v problematice PAS, uvědomit si existenci možností pomoci a podpořit tak rodinu v její stabilitě.**
4. Vytváření podmínek pro začlenění dítěte do výchovných a vzdělávacích institucí a do běžného sociálního prostředí. (praktická pomoc se začleněním postižených dětí do MŠ, raná péče spolupracuje s SPC a PPP např. Při vyhledávání vhodného asistenta pedagoga do mateřské školy)
5. Zachováním přirozeného prostředí dítěte podpořit jeho harmonický psychosociální vývoj.

Co může raná péče nabídnout?

- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti podporující vývoj dítěte: respektování individuality uživatele služby a kulturní, sociální a výchovné specifika každé rodiny
- poskytovatel respektuje právo a zodpovědnost uživatele rozhodovat o sobě
- při plánování a hodnocení programu služeb jsou rodiče členy týmu a mohou rozhodovat o typu individuální intervence
- **Specializované poradenství** v oblasti PAS pro rodiče i veřejnost (e-mailem, po telefonu, osobně),
- **Základní sociální poradenství** (např. v oblasti nároků na příspěvky pro zdravotně postižené),
- **Doprovázení rodičů** při vyřizování žádostí, na jednání a vyšetření s dítětem, popřípadě jiná obdobná jednání v záležitostech týkajících se vývoje dítěte (např. zařazení do vzdělávací instituce),
- **Půjčování pomůcek a odborné literatury,**
- **Setkávání rodin,** výměna a sdílení zkušeností a pocitů.
- **Doplňkové služby: např. Mateřské centrum, tábory, dobrovolníci....**
- v rámci služeb rané péče je klient informován o **návazných službách** a je mu **nabídnuto jejich zprostředkování v regionu,**
- služby rané péče podporují sociální integraci osob s PAS a jejich rodin v rámci komunity a regionu.

Služba vychází z vědomí, že osoby pečující o blízké s PAS, jsou vystaveny nepřetržitému fyzickému i psychickému přetížení a proto raná péče koncipuje své služby nejen jako intervenční, kde se snaží o posilování vývojových oblastí dětí s PAS, které jsou nejvíce postiženy, ale také jako odlehčující, kdy umožňuje rodičům vytvořit si svůj nezbytný /osobní prostor na základě využívání doplňkových služeb organizace.

Službu definuje zákon č.108/2006 Sb. o sociálních službách a vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb. Poskytovatelé služby jsou vedeni v Registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR.

Mgr. Markéta Jandeková - předsedkyně Jdeme Autistům Naproti, z.s. - vedoucí a poradkyně služby rané péče,

členka OS VVZPO pro komplexní řešení problematiky života osob s PAS.